

ДЖЕРЕЛА ПРОДУКТИВНОСТІ РЕСУРСІВ

С. О. Білоус-Сергєєва, к.е.н., ст. викладач, ДВНЗ «ПДТУ»

Питання про джерела продуктивності ресурсів є наріжним каменем класичної політекономії, оскільки саме продуктивність рухає економічний прогрес. Людство управляло силами природи і поступово сформувалося в самостійну культуру лише шляхом збільшення віддачі на одиницю ресурсу на одиницю часу. Це питання все ще залишається основним предметом досліджень щодо реальної економіки в рамках даного напрямку економічної теорії. Різні способи збільшення продуктивності визначають структуру і динаміку окремої економічної системи. І оскільки з'являється нова економіка, заснована на знаннях, то необхідно відзначити нові з історичної точки зору джерела продуктивності, які роблять цю економіку особливою. При розгляді процесу історичного розвитку нової інформаційної економіки відкривається дуже складна картина.

Здатність використовувати інтелектуальні ресурси і створювати нові рішення для задоволення людських потреб починає посідати центральне місце в економіці, заснованій на знаннях. Людські знання і можливості завжди були в центрі створення вартості, але цей тріюзм є очевиднішим за часів інформації, де розумовий компонент роботи стає все більш важливим. Традиційно при аналізі індивідуального і суспільного виробництва інтелектуальному капіталу не приділялося особливої уваги, розглядалися більш відчутні матеріальні активи, і компонент знання в ланцюжку створення економічної вигоди був затінений тенденцією визначення бізнесу як переважно матеріальної діяльності. Проте потенційні переваги, які виражаються в тому, що інтелектуальний капітал формує більший дохід (зокрема за допомогою використання ліцензійних технологій), з часом змінили цей підхід. Інтелектуальні активи існують у різних формах, і їх ефект обмежений тільки здібностями людей використовувати його. Можливості управління людським інтелектом і конвертації його в корисні товари та послуги стає критичною компетенцією в сучасному бізнесі. Застосування знань для забезпечення конкурентоспроможності стає все більш важливим в організаційних стратегіях. Зростає інтерес до інтелектуального капіталу, творчого потенціалу, інновацій і організаційного навчання.

Спроби аналізу феномену знання в бізнесі простежуються на всіх етапах його розвитку. Ф. Тейлор у своїй школі «наукового управління» почав формалізувати досвід і навички працівників в об'єктивне і

наукове знання, не усвідомлюючи при цьому, що рішення робітника – це джерело нового знання. Ч. Барнард вивчав значення «поведінкового знання» в процесах управління. П. Друкер, вводячи термін «інтелектуальний працівник» (англ. knowledge worker), пізніше стверджував, що в «суспільстві знання» базисним економічним ресурсом вже є знання, а не капітал, природні ресурси або робоча сила. Надалі він відзначав, що «знання стало ключовим економічним ресурсом і домінантою – і можливо навіть єдиним джерелом конкурентної переваги» Згідно з його твердженням збільшення продуктивності на основі знання становить велике завдання менеджменту XX ст., нарівні з інноваціями і збільшенням продуктивності при суцільній індустріалізації процесів ручної праці. Знанню віддає пріоритет і А. Маршалл, стверджуючи, що капітал складають у більшій частині знання та організація, і знання є найпотужнішою рушійною силою виробництва.

Нові інформаційні технології є не просто інструментом у процесі їх застосування, вони розвиваються при їх використанні, через що певною мірою зникає відмінність між їх користувачами і творцями. Звідси випливає нове співвідношення між соціальними процесами створення й обробки символів (культура суспільства) і здатністю робити та розподіляти товари і послуги (продуктивні сили). Так, поява Інтернету забезпечила формування і розвиток електронного бізнесу, що кардинально змінює економіку, ринки, промислові структури, характер продуктів і їх потоки, робочі місця і ринки робочої сили. Змінилися не види діяльності людства, а технологічна здатність використовувати як пряму продуктивну силу те, що відрізняє людину від іншого біологічного створіння, а саме здатність обробляти і розуміти символи.

ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

О. С. Щербіна, аспірант кафедри економічної теорії, ДВНЗ «ПДТУ»

Металургійна галузь залишається однією з базових галузей української економіки: протягом останніх 5 років металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів в загальному обсязі реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) України складає в середньому 18 %, а обсяг реалізованої промислової продукції металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів в загальному обсязі валового внутрішнього продукту України -